

PIKKU JOULULAHJA.

KUVILLA VARUSTETTUJA VÄRSSYJÄ,

SEPITTÄNEET

SUONIO ja SAMULI S.

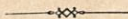
WIIPURISSA,
CLOUBERG JA KUMPP. KUSTANNUKSELLA, 1878.

PIKKU JOULULAHJA.

KUVILLA VARUSTETTUJA VÄRSSYJÄ,

SEPITTÄNEET

SUONIO ja SAMULI S.

WIIPURISSA,
CLOUBERG JA KUMPP. KUSTANNUKSELLA, 1878.

PIKKU JOULU-AHNA

KYLLÄVAIKETTILAN KÄYTTÖ

SIITTA

SUONIO JA SAMULI S.

Sisällys.

	Sivu.
Katsele, älä koske!	5.
Mirrin kosto	7.
Paavo ja häkkilintu	9.
Wille, suuri sankari.	11.
Pässin pahanteko	14.
Heikki ja karitsa	16.
Matti myöhään marjassa	18.
Lasten nousuaika	21.
Kiikkulaulu	24.
Sokkosilla	25.
Pikku Helmin ensimmäinen opetus	26.
Palloa heitellessä.	29.

Katsele, älä koske!

„Katsele vaan, mit et koske sin:

„Hais noin kädet selkäs tan;”

Katso sen Matti sai nimmaltaan.

Seposti lapsen nyt toinseen.

Katsele, älä koske!

„Katsele vaan, mut et koskea saa;
Pistäs noin kädet selkäsi taa;“
Käskyn sen Matti sai mammaltaan,
Seisovi tuossa nyt toimessaan.

Kylläpä siin' oli katseltavata,
Vaikk' olis ollut silmää sata:
Pöydällä kirkas maljanen päilyy,
Kalat kultaiset maljassa häilyy.
Matin silmät ne vilkkuilee,
Takana sormensa kirvelee.

„Jospahan tuolille nousis vaan,
Mitähän tuost' olis haittaakaan!“
Nousi hän tuolille, katselee,
Takana sormensa kirvelee.

„Kas kun né häijyt jo uimasta lakkaa,
Laiskana maljan pohjassa makaa.
Mitä jos sormella loiskuttais,
Että ne laiskat taas ylös sais!“

Matti nyt sormensa ojentaa,
Vettä maljassa polskuttaa.
Voi, jopa jalkansa luiskahti,
Malja se pöydältä kilahti!
Lattialla nyt on palaset,
Kissan suussa jo kaikk' kalaset.

SUONIO.

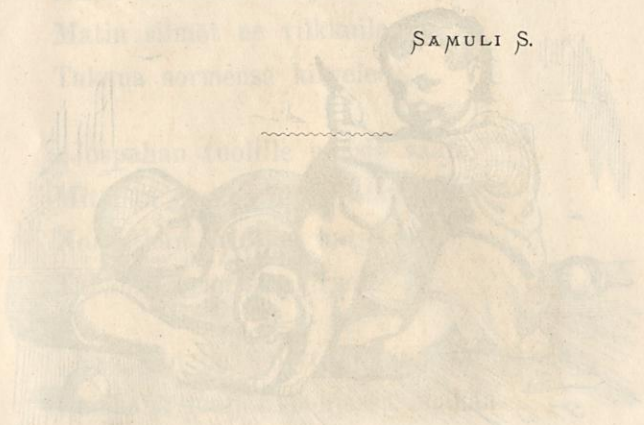
Mirrin kosto.

Voi Mirrin pulaa! ken sit' ei arvaa,
Kun Tommi hännästä häntä veti,
Ja Anni toisena siinä heti
Jo silitteli vasten karvaa.

Mut Mirri, vaikk' oli pieni aivan,
Ei rupee tuota kärsimähän;
Hän parkais vaan ja kynsillähän
Jo kohta kosti tuskan, vaivan.

Ja kolme päivää perätyksin,
Ol' lasten posket naarmuloissa;
He sai sen ajan olla koissa,
Ja Mirri leikki pihall' yksin.

SAMULI S.

Paavo ja häkkilintu.

Äiti kielsi: „Häkistänsä
Päästää peiposta et saa,
Muuten typeryydessänsä
Poijes karkuun pujahtaa,
Eikä tulis toimeen tuolla,
Ulkona sais nälkään kuolla.“

Peippo kyllä kielellänsä,
Kaunihisti lirittää,
Mutta Paavo mielellänsä

Kuulis vielä lähempää.
„Miltä vasta laulu soisi,
Kädessän' jos peippo oisi?

Tule vaan nyt peippo kulta,
Käteheni pikkuisen;
Ethän toki pääse multa,
Lujasti kun pitelen.
Lepsakko jos lietkin suuri,
Kömpelö en myöskään juuri!“

Paavo varovasti aivan
Oven hiukan aukaisee —
Tuoss' jo peippo alla taivaan
Liidellen lirittelee!
Ijäkseen se poijes karkaa;
Itkemään jäi Paavo parka.

SUONIO.

Wille, suuri sankari.

Tyttö istui itkemässä,
Siskonen vesissä silmin,
Helmukka pahoin pelossa.

Päätyi sinne Wille veikko:
„Mitäs tyttö itkemässä,
Siskonen vesissä silmin,
Helmi pienoinen pelossa?“

„Sitä itkee Helmi sisko,
Siit' olen pienoinen pelossa:
Sota Suomehen tulossa.“

Wille veikko pilkkaamahan:
„Ainap' on akoilla pelko,
Kynneltyrskkyjä tytöillä!
Miehellä on miehen luonto,
Poik' on pienikin peloton.
Annas joutuu joulujuhla,
Tuo hevosen tullessansa,
Mulle kultaisen kypärin,
Tinamiekankin terävän.
Sitten saakohon satoja,
Tulkohonpa jos tuhannet,
Täss' on miesi miehuullinen,
Tässä miesi, tässä miekka.
Kaikki ruhjaksi rutistan,
Heistä hakkaan hakkelusta!“

Joutui joulu, toi hevosen,
Toipa kultaisen kypärin,
Tinamiekankin terävän.
Wille veikko ratsastaapi
Röyhkeänä, pöyhkeänä,
Aivan uljasna uroona.

Sisko pieni piloillansa
Koppas kynttilän kätehen,

Ulos tuiskahti tuvasta,
Oven lukkohon lujitti;
Jätti sinne Wille veikon,
Aivan uljahan urohon
Pimeähän pilkkoisehen.

Kuultihinpa huuto kohta,
Kajahti paha parahdus:
„Auttakaa, armahtakaatte,
Ovi auki aukaiskaatte!
Tuäll' on pilkkoisen pimeä;
Mörkö nurkasta mörähti,
Pöpö niskaani pörähti,
Tonttu tukkaa tuivertaapi!“

Ovi auki aukaistihin,
Tulta tuotihin tupahan —
Tuossa tuo on sankarimme,
Kellettävi kellellänsä,
Silmät ummessa uroomme;
Tohdi ei siirtyä sijalta,
Eikä viereensä vilaista.

SUONIO.

Pässin pahanteko.

Auttamaan, auttamaan!
Pukki tekee pahojaan!
Saliin pässi pääsi salaa;
Sielläkös nyt vasta alaa
Hänen leikitelläkseen,
Huiman heiskaellakseen.

Kaikki kaataa lattialle,
Kaikki viskaa pöydän alle.

Huiskin haiskin kaikki nyt on
Pannut pukki se vallaton:
Sakset ja kerät, ja korit, ja sukat,
Kupit ja lasit, ja kuvat, ja kukat.

Tuossa telmeissään
Katsahti peiliin hän —
Ja mitä näki siellä?
Toisen pukin vielä.
Sitä uhkaa sarvillansa —
Toinenpa se uhkaa kanssa;
Huutaa sitten pöö ja pää —
Toinenkaan ei vaiti jää.

Silloin pukki vihoissaan
Rientää tuota puskemaan,
Töytää peiliin ankarasti —
Nytpä kävi kamalasti:
Meni palasiksi juuri
Mamman uusi peili suuri!
Tulkaa, tulkaa auttamaan!
Pukki tekee pahojaan!

SAMULI S.

Heikki ja karitsa.

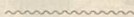
Pensaass' on niin rauhallista,
Tuuli sinne kukkasista
Tuoksun tuo.
Pikku peippo virsiänsä
Ystävälleen yksinänsä
Kuulla suo.

Karitsansa kanssa Heikki
Niityn nurmikoilla leikki
Iloiten.
Kietoi kaulaan ystävänsä
Seppelöisen tekemänsä
Kaunoisen.

Väsyivät he viimein tuosta,
Eivät enää jaksa juosta;
Arvaat sen.
Nyt he nukkui makeasti,
Rinnatusten rakkahasti
Pensaasen.

Siellä on niin rauhallista,
Tuuli sinne kukkasista
Tuoksun tuo.
Peippo pieni virsiänsä
Ystävälleen yksinänsä
Kuulla suo.

SAMULI S.

Matti myöhään marjassa.

Kuu kirkas paistavi taivahalta,
Se valaisee koko marjamaan.
Voi kuinka marjaset makealta
Nyt tuossa näyttävät pensaisaan,
Kuin punaposkisna kaikki kiiltää,
Sydäntä oikein se näkö viiltää!

Niin pikku Matti se ikkunalla
Istuissaan miettii ja arvelee,
Ja katsoo mielellä palavalla,
Ja vesi suuhun jo virtailee.
Mut äiti kielsi, ei Matti enää
Näin myöhään marjahan saisi mennä.

Ja Matti katsoo, ja mieli palaa
Ei sydän pieni nyt maltakaan;
Jo pujahtaapi hän ulos salaa,
Ja seisoo keskellä marjamaan;
Hän poimii marjoja kouritellen,
Ja syöpi suuhunsa ahmiellen.

Hei! nythän sopii jos mitä tehdä,
Vaikk' kaikki marjaset söisi pois.
Hän yksin onpi, ken häntä nähdä,
Ken häntä syömästä kieltää vois?
Jos kissa juoksikin ulos kanssa,
Ei kieli se hänen teoistansa.

Mut parhaimmalta kun marjat maistaa,
Jop' ylös kerran hän vilkahtaa —
Kas tulisilmähän tuossa paistaa
Ja häneen tuimasti tuijottaa!
Hui, kuinka säikähti Matti-parka,
Hän kiljahtaapi ja pakoon karkaa.

Hän juoksee, juoksee, min jalat jaksaa,
Mut möröt jäljestä rientävät;

Ne koprii Mattia, että naksaa,
Ne tukkaa, vaatteita repivät.
Jo nyt sai kiinni, jo tarttui kaulaan,
Ja jalat kietoi ne vahvaan paulaan.

Tulipa äiti: „Voi Matti-rukka!
Vai näit sä mörköjä, vaivainen?
Ne, jotka päästäsi repi tukkaa,
Ne oksat vaan oli koivujen,
Ja kuu se tuimana tuijoitteli;
Sua omatuntosi peloitteli.“

SUONIO.

Lasten nousu-aika.

Kukko ensikertaa kiekahtaa!
Silloin kesä-aamu virkoaa.
Tuuli lepsahtaapi lentämään,
Nytkii lehdet herähtelemään,
Juoksee pitkin veden kalvoa,
Kuiskaa: „Jo on aika valvoa!“
Päivä luomensa myös aukaisee,
Silmin kirkkahin jo katselee.
Kukko ensikertaa kiekahtaa,
Mut te, pienet lapset, tuutukaa,
Tuutukaatte vielä huoleti,
Siks kun kukko teille kiekkuvi.

Kukko toista kertaa kiekahtaa,
Silloin metsän linnut virkoaa.
Tikka rummutellen honkaa lyö,
Ilmoittaapi: „Nyt jo alkaa työ.“
Sirkat pyristävät sulkiaan,
Alkaa päivän aamuveisullaan,
Sitten lentää askareillehen,
Kukin ruoannouto-teillehen.
Kukko toista kertaa kiekahtaa,
Mut te, pienet lapset, tuutukaa,
Tuutukaatte vielä huoleti,
Siks kun kukko teille kiekkuvi.

Kukko kiekkuu kerran kolmannen,
Silloin nousu aika-ihmisten.
Äiti valpas lähtee lypsämään,
Isä ahkera se kyntämään,
Nuotanvetoon veikko soutavi,
Sisko pyykkirintaan rientävi.
Kukko kiekkuu kerran kolmannen,
Viel' on lasten luona unonen;
Tuutukaatte, pienet, huoleti,
Siks kun kukko teille kiekkuvi.

Kukko kiekkuu kerran neljännen,
Työstä väki palaa eineellen.
Pöydällä on piimää valkeaa,
Lämpöisleipää, äidin leipomaa.
Perunat ne höyryy vadissaan,

Kullankarvaa voita rinnallaan.
Kukko kiekkuu kerran neljännen,
Nyt jo kiiru on myös pienoisten,
Ettei äidin herkut loppuisi.
Nouskaa, kukko teille kiekahti.

SUONIO.

Kiikkulaulu.

Kiikkumaan,
Liikkumaan!
Annas alku, veikko!
Autathan sä mielelläs
Pientä kulta-Helmiäs,
Joll' on voima heikko.

Hei nyt vaan
Heijaamaan!
Lennä, kiikku, lennä!
En mä pelkäis, latvoihin
Josko kiikku rapsaiskin —
Annetaan vaan mennä!

Näin nyt vois
Lentää pois
Vaikka taivahasen.
Tok' en sinne vielä jäis,
Pappaani se itkettäis —
Alas lennän taasen.

Sokkosilla.

(Lapset, sokkosen ympärillä häärien, laulavat:)

Sokkonen, sokkonen,
Vanha pöllö vaivainen!
Mitäs päivän paistehella
Valoisella, valkoisella
Tuossa tyhmäst' ällistelet,
Julmana noin jöröttelet?
Kyllä tiedän, et sä sois,
Muillakaan ett' ilo ois.
Kyllä pian iloisia
Meitä pikkulintusia
Kopristaisit,
Jos vaan saisit.
Mut sä olet vaivainen
Sokkonen,
Et voi nähdä,
Mitään tehdä,
Vaikka sua nipistäiskin,
Vaikka hiukanhöyhentäiskin.
Piu! (nipistetään ja nyitään sokkosta.)

SUONIO.

Pikku Helmin ensimmäinen opetus.

I. Luvunlasku.

Pappa suihkas suukosen,
Suihkas toisen, kolmannen,
Kaikki antoi Helmillensä,
Pikku sydäнкävyllensä.
Sitten katui hän ja vei
Jälleen kaksi muiskua.
Voitko, Helmi, arvata,
Jääkö yhtäkään vai ei?

II. Maantiedossa.

Äiti: „Joko, pienoinen, Helmini, tiedät sen:
Maa kaukana tuolla on lämpöinen.
Siell' lunta ei näy,
Ei pakkaset käy,
Siell' ain' yhä kukkaset rehoittaa,
Siell' ain' yhä marjoja poimia saa,
Siell' laululinnut on pelkäämättä,
Ei maatansa tarvitse koskaan jättää.“

Helmi: „No kuink' en tietäisi! eikäpä lie
Tok' sinne niinkähän pitkä tie.
Mun mummoni luon' on se lämpöinen maa,
Joss' ain' yhä kesää nauttia saa.
Kun kevään sinne me tulemme,
On täydessä lehdessä koivumme,
Ja niityt kaikki ne vihannoi,
Ja ilman kengittä kepsiä voi.
Vaan syksyin tänne kun taas palataan,
Par' yötä on vaan, ei aikaakaan,
Puut lehdittöminä jo törröttää,
Ja lunta on maassa ja järvellä jää.
Niin, mummon luona se on kesämaa,
Voi sielläpä lyst' olis asustaa!“

III. Linnuista.

Äiti: „Nimitä, Helmi, jos kuullut lienet,
Minulle muutammat linnut pienet.“

Helmi: Käkösen tunnen, se kesän toi,
Ja sorsan, se kaisloissa pulikoi,
Visertää pääskynen räystäään alla,
Talvell' on varpunen ikkunalla.
Myös muistan pyykkösen, kas se maistaa,
Kun mamma joskus sen pyhäks paistaa,
Ja — —“

Äiti: — — „Mitä?“

Helmi: — — — ”Lempilintusenkin,
Sen toki tunnen ma parhaitenkin,
Sen, jota pappani laulattelee,
Kun pikkuistansa hän muiskuttelee.*)

SUONIO.

*) Lempilinnuksi sanotaan sitä viserrystä, joka syntyy, kun lapsen poskea pitkään muiskutetaan.

— 30 —

Palloa heitellessä.

Isä: „Lennätä nyt palloas,
Koetapas onneas,
Kas noin vasten ovea,
Ja taas kätees tavoita.
Mut ei maahan, varo vaan,
Singahtaa saa kertaakaan!
Yk-si, oikein! — ensiksi
Olet sä nyt soturi.
Kak-si, kersantiksi kas!
Pääsit tällä heitollas.
Kol-me, tää sun teki vänrikiksi,
Nel-jä koroitti jo luutnantiksi.
Vii-si, kapteenille kunniaa
Komppania osoittaa.
Vielä heitto — se on kuus!
Hurraa! eversti on uus!
Seit-semän, nyt helyt kullatut
Kenraalin on ansaitut.“

Pikku Matti: „Jo nyt osaan, pappa kulta!
Ei nyt hätää, eipä multa

Pallo enää luiskahda,
Mestar' olen taitava.
Kohta pääsen sotamarskiksi,
Koko voiman yliherraksi,
Kohonpa kuninkahaksi,
Miks'ei viimein jumalaksi — —“

Voi, nyt kävi Matin hullusti!
Noissa korke'issa toiveissaan
Eipä muistanut hän palloaan,
Lattiaan se singahti.
Sinne meni kaikki arvo, korkeus,
Kunnia ja loisto, prameus.
Eipä edes soturina olla saa —
Täytyy aivan alusta taas aloittaa

SUONIO.

Hinta: 1 markka.